

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วม
ของชุมชนตำบลปะอาว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

The Action Research for the Strength Reinforce for the Children and
the Youths by Sharing with the Community Participation,
Pa-ao Sub-district, Muang District, Ubon Ratchathani Province

ไวภูณัฐ ครองยุทธ* เลอพร มหิพันธ์ วีระยุทธ ลาสงยาง

มานัส สมสวย มานพ สาริเสน

Waikoon Krongyut, Lerporn Mahiphun, Weerayut Lasongyang, Manat Somsuay,

Manop Santisane

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Law, Ubon Ratchathani Rajabhat University.

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปะอาว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน และแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research: AR) ที่ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นแบบ CBR (Community Based Research) พัฒนาค้นหาโจทย์วิจัยกำหนดพื้นที่เป้าหมายตามบริบทของชุมชน คือ หมู่ที่ 3, 4, 5 และ 6 ในตำบลปะอาว วิเคราะห์เรียบเรียงข้อมูลจากการจัดเวทีสรุปบทเรียนร่วมกันในชุมชน และนำเสนอข้อมูลแบบบรรยายพรรณนา ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ร้ายแรง และชุมชนสนใจจัดการป้องกันเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปัญหาการพนัน และปัญหาเด็กและเยาวชนติดเกมส์

2. แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ

1) การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีความผูกพันกับครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ซึ่งชุมชนกำหนดให้โรงเรียนและครอบครัวมีบทบาทที่สำคัญ การสร้างค่านิยมเกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตย เคารพสิทธิผู้อื่น รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และความพอเพียงที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย ส่วนพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการส่งเสริมค่านิยมด้านคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในหลักคำสอนทางศาสนา โดยเริ่มต้นส่งเสริมและติดตามเยาวชนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 2 ให้มีส่วนร่วมในโครงการต้นไม้สอนธรรม และโครงการธรรมกินได้ ส่วนผู้ใหญ่และอาสาสมัครร่วมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมือง สำนึกรักบ้านเกิดคุณธรรม การมีจิตสาธารณะ รักสิ่งแวดล้อม

2) แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เหมาะสม ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และ อบต. จัดทีมอาสาสมัครจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เหมาะสม จุดป้องกันเสี่ยงต่อการมีวุ่นวาย อาชญากรรม พื้นที่รกร้าง ทางเปลี่ยว รวมถึงบันทึกขอความร่วมมือกับร้านค้า/บริการอินเทอร์เน็ต หรือ เกมช่วยสอดส่องพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ส่วนเด็กและเยาวชนมีการกำหนดกิจกรรมร่วมกัน การรักษาความสะอาดในชุมชน

3) การส่งเสริมและการพัฒนากิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน โดย โรงเรียน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. ร่วมสร้างแรงจูงใจแก่เด็กและเยาวชนให้มีจิตอาสา โดยการมอบรางวัลเยาวชนต้นแบบแก่เยาวชนกลุ่มจิตอาสา เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชนรุ่นต่อไป และนักวิชาการมีบทบาทในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเขียนโครงการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนจากหน่วยงานภายนอก

คำสำคัญ: ความเข้มแข็ง เด็กและเยาวชน การมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

The objectives of the action research for the strength reinforce for the children and the youths by sharing with the community, Pa-ao Sub-district, Muang District, Ubon Ratchathani are to study the condition and the problems to develop the potential of the children and the youths and to guide the strength reinforce for them by sharing with the community. This action research collects the information by the qualitative research. The research process is by community based research. The development is fixed for the specify area by community context , village no. 3, 4, 5 and 6 in Pa-ao Sub-district, analyze and sort the information from the co-operation of lesson conclusion in the community and present by description .

The results are as follows:

1, The drugs problem is critical and the community will get rid of this problem by protection first; The second one is gambling and the passionate in game of the children and the youths.

2. The guides for the strength reinforcement of the children and the youths by sharing with the community are as follows:

1) The reinforcement of the strength of the children and the youths for mental, body, emotion, mind and social by indoctrination them to get good relationship with the family, school and community. The community specifies the school and family to be the important role in getting the democracy values, pay respects the others' right get reasonable decision and gets sufficiency to reinforce the children and the youths to get the good and safe living. For the priest, he can help by reinforcement of merit and morality values, obey in the religion lesson by starting in the second year of secondary. There are the projects of the Dharma Teaching tree and the eatable Dharma. For the adult and volunteer, they can teach the civil society of the loving their motherhood, morality, volunteer-mind and love environment.

2) The guide for the suitable environment management in the community the head of the village , the head of the sub-district and the District Administration Organization can divide the volunteer team to manage the environment to suit for the protection of the assemble unlawful purpose such as wasteland, desolate place etc. They

can ask for the co-operation from the stores, internet shops or games to take care of the behaviors of the children and the youths. The children and the youth share the activity of cleaning in the community.

3) For the reinforcement and the activity development to develop the children and the youths, there will be the co-operation from the school, the head of the village, the head of sub-district, District Administration Organization to motivate the children and the youths to get the volunteer-mind by giving the prototype youth reward to the volunteer-mind youth group and will be the good samples for the others. The academician is also important in giving the suggestion about the project planning to support the children and the youth's activity development from the out-office.

Keywords: Strength, Chidren and Youth, Community Participation

บทนำ

ที่ตั้ง ตำบลปะอาว ตั้งอยู่ถนนแจ้งสนิท-ยโสธร เป็นตำบลในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี โดยตำบลปะอาวตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองอุบลราชธานี เป็นระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร มีอาณาเขตพื้นที่อยู่ติดกับท้องถื่นใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือ จรดตำบลหนองเหล่า ตำบลโพนแพง และตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ทิศตะวันออก จรดตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี และตำบลหนองขอน อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ทิศตะวันตก จรดตำบลหัวคอน อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี และทิศใต้ จรดตำบลหนองขอน อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 บ้านข่าโคม หมู่ที่ 2 บ้านข่าโคม หมู่ที่ 3 บ้านปะอาว หมู่ที่ 4 บ้านปะอาว หมู่ที่ 5 บ้านปะอาว หมู่ที่ 6 บ้านปะอาว หมู่ที่ 7 บ้านสร้างหมากแข้ง และหมู่ที่ 8 บ้านทุ่งนาเพียง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป ค้าขายและบางส่วนรับราชการ (ทิววรรณ อายุวัฒน์, เลอพร มหิพันธุ์ และมานัส สมสวย, 2558)

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งทุนของประเทศที่มีอยู่ ทั้งที่เป็นทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีมากขึ้นและเชื่อมโยงกันเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา ทั้งนี้ การเสริมสร้างทุนทางสังคมจะเป็นพื้นฐานหลัก โดยต้องเริ่มจากการพัฒนาคุณภาพคนให้เป็นคนที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนและระหว่างชุมชนและเป็นพลังของการพัฒนาประเทศ โดยเกิดจากการรวมตัวของผู้คนทั้งในชนบทและในเมือง ในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ในอาชีพหนึ่งหรือในความสนใจร่วมกันของคนหลายอาชีพจากหลายแห่งหลายพื้นที่การรวมตัวกันดังกล่าวมีทั้งที่เป็นมูลนิธิ สหกรณ์ สมาคม หรือรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ได้จดทะเบียน รวมกันเป็นกลุ่มอาชีพ เป็นชมรม มีกติกาหลักการและกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกัน การเสริมสร้างให้ชุมชนมีการรวมตัวอย่างเข้มแข็งมาร่วมคิดร่วมเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลายตาม ภูมิสังคม ที่เหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตบนฐานทรัพยากร ภูมิปัญญา และวิถีวัฒนธรรมชุมชน ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรัก ความเอื้ออาทร มีความสามัคคี เสียสละ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและผู้อื่น จึงเป็นการอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อมุ่งไปสู่ความสุขที่เกิดจาก

ความสมดุล ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ หากชุมชนสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีอยู่อย่างมีคุณภาพสอดคล้องเชื่อมโยงกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมชุมชน เพิ่มพูนความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทางสังคมระหว่างผู้คนทั้งภายในและภายนอกชุมชน ทั้งนี้ การรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งของคนในชุมชนนอกจากจะสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ยากและสลับซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความยากจนที่มีความเป็นองค์รวมเกี่ยวพันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองการปกครอง ซึ่งต้องอาศัยชุมชนที่เข้มแข็งเป็นเสาหลักในการร่วมมือร่วมใจดำเนินการให้หลุดพ้นจากความยากจนตลอดไป แล้ว ยังช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนาอนาคตของชุมชนได้อีกด้วย

การพัฒนาที่ผ่านมา มีการกระจายอำนาจให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น โดยการส่งเสริมกระบวนการประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนพัฒนาอำเภอทุกขั้นตอน รวมทั้งมีส่วนร่วมตรวจสอบติดตามการดำเนินงานควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน สำหรับประชาชนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมการสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ชุมชน อันเป็นความก้าวหน้าของการเตรียมความพร้อมแก่ท้องถิ่นและชุมชนรองรับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่ท้องถิ่นซึ่งจักต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง วิฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงความไม่สมดุลของกระบวนการพัฒนาประเทศ ประกอบกับการที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ขณะที่กระแสโลกาภิวัตน์ได้นำพาระบบเศรษฐกิจยุคใหม่และการสื่อสารไร้พรมแดนเข้ามา ความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ภาวะความเป็นเมืองมากขึ้น และพฤติกรรมการบริโภคเลียนแบบโลกตะวันตก ล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนทั้งสิ้น ปัจจัยดังกล่าวจะเป็นภัยคุกคามหากชุมชนขาดความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันอาจเป็นโอกาสในการพัฒนาของชุมชนได้เช่นกัน หากชุมชนสามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากบริบทการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม (สมบุญธรรมลงกา, 2556) และจากโครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเด็กและเยาวชนในระยะ ที่พบว่า เด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลปะอาว ได้มีการรวมกลุ่มกันเป็นชมรมจิตอาสาและมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์อย่างต่อเนื่อง เช่น การช่วยจัดเตรียมสถานที่ทำความสะอาดวัดเพื่อเตรียมจัดงานบุญต่าง ๆ ช่วยกิจกรรมงานบุญทั้งที่วัดและที่บ้านงาน กิจกรรมทำความสะอาดชุมชน ทำความสะอาดถนนสายวัฒนธรรม ทำบุญตักบาตรทุกวันอาทิตย์ เป็นต้น ซึ่งโครงการดังกล่าวได้ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการใช้เวลาร่วมกันให้เกิดประโยชน์ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และผู้นำรวมถึงคนในชุมชนต่างชมเชยและยกย่อง ทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เกิดความภาคภูมิใจและมีแนวโน้มที่จะรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งเพื่อเป็นแรงหนุนในการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนต่อไป (ทิวาวรรณ อายุวัฒน์, เลอพร มหิพันธุ์ และมานัส สมสวย, 2558)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ตำบลปะอาว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยการสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมที่เป็นองค์รวม มีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกันของคนในชุมชนด้วยทุนทางทรัพยากรและศักยภาพของชุมชน โดยการนำกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชนชมรมจิตอาสาให้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง ประกอบกับการขยายเครือข่ายไปสู่ชุมชนและครอบครัว โดยการสร้างกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความอบอุ่นในครอบครัว อันเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยทางสังคมที่เล็กที่สุด ให้ครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง ซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เกิดความสมานฉันท์ มีภูมิคุ้มกันสามารถต้านรับและใช้ประโยชน์จากกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างรู้เท่าทัน และมีบทบาทที่เข้มแข็งในการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

วิธีวิจัย

1. วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการทำวิจัย ดังนี้

1.1. การเตรียมความพร้อมของคณะผู้วิจัยและพื้นที่เป้าหมาย

- คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายชุมชน คือ หมู่ที่ 3, 4, 5 และ 6 ในตำบลปะอาว เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในโครงการ และแนวทาง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แก่สมาชิกในหมู่บ้าน
- คัดเลือกทีมวิจัยชุมชน ซึ่งเป็นตัวแทน เด็กและเยาวชน, ผู้นำชุมชน, ผู้ปกครอง และคุณครู ของหมู่บ้านมาร่วมเป็นคณะผู้วิจัยร่วมกับเจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาชุมชน โดยเน้นคนที่มีจิตอาสา มีความตั้งใจที่จะร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาหมู่บ้าน
- ฝึกอบรมทีมวิจัยชุมชน เพื่อเรียนรู้แนวทางและกระบวนการในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนเครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ที่จะต้องนำไปใช้ในการวิจัยในหมู่บ้าน

1.2. การวิจัยภาคสนาม

- ศึกษาและจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชน เช่น บริบทชุมชน งบดุลชุมชน (รายรับรายจ่ายของคนในชุมชน) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต และศึกษาจากเอกสาร จปฐ. กชช.๒๐ แผนชุมชน เป็นต้น
- รวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมและเขียนลงฟลิปชาร์ต ด้วย เทคนิคแผนที่ความคิด เพื่อเตรียมนำเสนอข้อมูลที่ได้ในเวทีชาวบ้านหรือเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อร่วมกันตรวจสอบข้อมูล
- การตรวจสอบข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บทั้งบริบทชุมชน และงบดุลชุมชน มานำเสนอในเวทีประชาคมเพื่อตรวจสอบและเพิ่มเติมข้อมูลในส่วนที่ขาด
- การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน และความต้องการโดยการแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น ด้วยเทคนิค AIC (Appre citation Influence Control) จะทำให้เห็นถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ในชุมชนที่เกิดขึ้น ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน จนนำไปสู่อนาคตร่วมกัน และเทคนิค SWOT ที่จะทำให้หมู่บ้านมองเห็นจุดเด่นของตัวเอง และมองเห็นจุดอ่อนของตัวเอง จนนำไปสู่การพัฒนาจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้ดีขึ้น
- การกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของสมาชิกในหมู่บ้านรวมกันกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและความต้องการของตนเอง

- ดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์และแผนงาน กิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้

1.3. การติดตาม ส่งเสริมและสนับสนุนทีมวิจัย

- ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- จัดกิจกรรมเวทีพบปะและแลกเปลี่ยนการดำเนินงานของผู้วิจัยทั้ง 3 หมู่บ้าน

1.4 สรุปผลการดำเนินงาน/การวิจัย

- จัดกิจกรรมจัดการความรู้ ถอดบทเรียน เผยแพร่องค์ความรู้ผ่านสื่อและช่องทางต่าง ๆ
- จัดทำเอกสารรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ นำส่งสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัย ได้ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการในโครงการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1

- 1) ชี้แจงการดำเนินโครงการ กำหนดแผนงานและบุคลากรผู้รับผิดชอบในคณะทำงาน
- 2) คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการวิจัย
- 3) คัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมทีมวิจัย
- 4) ประชุมชี้แจงโครงการวิจัยแก่คณะผู้วิจัย
- 5) ฝึกอบรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ตลอดจน เทคนิค/เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยแก่คณะผู้วิจัย

ระยะที่ 2

- 1) คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลบริบทชุมชน ด้านต่างๆ ทั้งสังคม วัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง
- 2) สรุปข้อมูล จัดกิจกรรมเวทีประชาคมคืนข้อมูลแก่ชุมชนเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
- 3) วิเคราะห์สถานการณ์ในชุมชน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน
- 4) กำหนดแผนงาน ในการสร้างและพัฒนากิจกรรมของชุมชนที่ตอบสนองต่อความต้องการและสภาพปัญหาของชุมชนภายใต้ยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชนทั้ง 5 ด้าน
- 5) วางแผน การดำเนินกิจกรรมต่างในหมู่บ้าน เพื่อนำสู่การแก้ไขปัญหา
- 6) ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาด้านต่างตามที่กำหนด

ระยะที่ 3

- 1) จัดเวทีสรุปผลการดำเนินกิจกรรม ค้นหาปัจจัยความสำเร็จ หรือรายละเอียดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไปรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 การแบ่งกลุ่มย่อยอภิปราย แบ่งกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นค้นหาปัญหา และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
- 3.2 สมุดบันทึก ใช้จดบันทึกรายละเอียดของพฤติกรรมของคนในชุมชน ตลอดจนจดบันทึกรายละเอียดของข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์
- 3.3 กล้องถ่ายรูป ใช้บันทึกเหตุการณ์และรายละเอียดต่าง ๆ
- 3.4 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ใช้สร้างความสัมพันธ์ และเตรียมความพร้อมของสมาชิกในชุมชนในการจัดเวทีประชาคม และการแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อสร้างบรรยากาศของความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย และเกิดความสนุกสนานควบคู่กับการเรียนรู้ระหว่างกัน

3.5 แผนที่ความคิด (Mind map) ใช้ประกอบการนำเสนอข้อมูลของชุมชนที่ได้จากการจัดบันทึก การสัมภาษณ์ นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และนำเสนอในรูปแบบของแผนที่ความคิด เพื่อดึงดูดความสนใจและเชื่อมโยงข้อมูลเป็นหนึ่งเดียว

3.6 เทคนิค AIC (Appreciation Influence Control) เป็นเทคนิคที่นำมาใช้ในการระดมความคิดเห็นของคนในชุมชน เริ่มตั้งแต่การค้นหาตัวตนของชุมชนตั้งแต่อดีต มาจนการทบทวนภาพการพัฒนาหรือสิ่งที่เกิดขึ้นของชุมชนในปัจจุบัน และภาพอนาคตที่สมาชิกในหมู่บ้านอยากเห็นหรืออยากให้หมู่บ้านเป็น จนนำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ กิจกรรม และโครงการอันจะนำไปสู่ภาพในอนาคตที่ทุกคนวาดฝันด้วยกัน โดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ อย่างชัดเจน

3.7 เทคนิค SWOT ใช้ในการวิเคราะห์ชุมชน เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดอ่อน ซึ่งเป็นปัจจัยภายในชุมชนที่สมาชิกในชุมชนต้องมาร่วมกันวิเคราะห์และทบทวนตนเอง ตลอดจนร่วมกันวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ชุมชนที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชนทั้งในด้านบวกและลบ คือ โอกาส และอุปสรรค

3.8 เทคนิค AAR (After Action Review) เป็นการทบทวนผลหลังเสร็จสิ้นจากการดำเนินงาน อันได้แก่ ความคาดหวัง เป้าหมาย หรือจุดที่ควรแก้ไข เพื่อจะได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาประกอบการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทีมวิจัยชุมชน ซึ่งมีเทคนิคและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1.1 วิธีการสังเกต เป็นการศึกษากลุ่มชุมชน เพื่อทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นของหมู่บ้าน โดยการสังเกตแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้สังเกตได้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมซึ่งแสดงออกถึงพฤติกรรมของคนในชุมชน

2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม คือ การสังเกตพฤติกรรมของคนในหมู่บ้าน แบบห่างไม่เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมนั้น

4.1.2 การสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีคำถามไว้ล่วงหน้า

2) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่ได้กำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า เช่น การพบปะพูดคุย โดยไม่จำกัดสถานที่ เนื้อหาและเวลา

4.1.3 การจับกลุ่มสนทนา เป็นการรวบรวมกลุ่มตัวอย่างให้ผู้เข้าร่วมได้ระดมความคิดเห็น นำเสนอข้อมูลที่เป็นความจริงและเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

4.1.4 การแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น สมาชิกในชุมชนร่วมกันระดมความคิดเห็นถึงสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากตำรา เอกสารทางวิชาการ บทความวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ และงานวิจัยต่าง ๆ โดยได้นำเนื้อหาในเอกสารดังกล่าวมาเรียบเรียงเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ค้นคว้าวิจัย ตลอดจนข้อมูลของหมู่บ้านจากหน่วยงานหรือส่วนราชการที่มีการจัดเก็บ เช่น ข้อมูล จปฐ. กชช.2ค. แผนชุมชน ข้อมูลเกษตรกร เป็นต้น

5. ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการวิจัยนี้เมื่อก้าวในเชิงนำไปใช้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงาน ซึ่งมีวิธีดำเนินการตามวงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

5.1 ขั้นการวางแผน (Planning) เริ่มต้นด้วยสำรวจปัญหาและวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ปัญหาที่สำคัญที่ต้องการแก้ไข ตลอดจนการแยกแยะรายละเอียดของปัญหานั้นเกี่ยวกับลักษณะของปัญหาเกี่ยวข้องกับใคร แนวทางแก้ไขอย่างไร จะต้องปฏิบัติอย่างไร เมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนนี้แล้วในขั้นนี้อาจจะต้องขอความร่วมมือจากผู้อื่นหรือผู้ช่วยวิจัย เพื่อปรึกษาหารือว่าจะใช้เครื่องมืออะไรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างไรวิเคราะห์อย่างไร ใช้สถิติแบบใดบ้าง จนเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติต่อไป

5.2 ขั้นการปฏิบัติ (Action) เป็นการนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นวางแผนที่วางไว้มาดำเนินการในขั้นนี้ ผู้วิจัยจะต้องพบปัญหาในการวิจัยมากมาย ต้องทำการวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกันของทีมงานเพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงแผน ดังนั้น แผนที่กำหนดไว้ควรจะมีคามยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมโดยกำหนดให้เกิดความสอดคล้องกับการปฏิบัติจริง

5.3 ขั้นการสังเกต (Observation) เป็นการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยความรอบคอบ ซึ่งสังเกตกระบวนการของการปฏิบัติการ (The Action of Process) และผลของการปฏิบัติการ (The Effect of Action) พร้อมทั้งจดบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวังโดยอาศัยเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดจากการปฏิบัติผู้วิจัยจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมพิจารณา

ข้อดีข้อเสียของเครื่องมือแต่ละชนิดเพื่อรวบรวมข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การบันทึกสนาม (Field Note) เป็นการจดบันทึกพฤติกรรมต่างๆของผู้เกี่ยวข้องตามสภาพที่เห็นโดยไม่ได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวหรือการแปลความหมายการบันทึกลักษณะนี้จะทำให้ได้พฤติกรรมตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง

5.2 การสัมภาษณ์ (Interviews) เป็นการทำให้ได้คำถามที่ยืดหยุ่นมากกว่าการรวบรวมแบบสอบถามการสัมภาษณ์สามารถดำเนินการได้ 3 ลักษณะคือ

5.2.1 แบบไม่ได้วางแผน (Unplanned) เป็นการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการของคู่สนทนา

5.2.2 แบบวางแผนแต่ไม่มีโครงสร้าง (Planned but - Unstructured) เปิดโอกาสให้คู่สนทนาเลือกหัวข้อที่สนใจที่จะพูดผู้สัมภาษณ์จะใช้คำถามอื่นประกอบเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนตรงประเด็น

5.2.3 แบบมีโครงสร้าง (Structured) การสัมภาษณ์ที่เป็นไปตามชุดคำถามที่เตรียมการไว้แล้ว

5.3 การใช้สังคมมิติ (Sociometric Method) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสังคมในกลุ่มเป้าหมายโดยใช้คำถามว่าเขาชอบที่จะทำงานหรือไม่ทำงานกับใครแล้วนำมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ว่าใครเป็นผู้นิยมของกลุ่มหรือใครถูกเพื่อนเพิกเฉย

5.4 แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบสามารถใช้ได้ทั้งแบบปลายเปิดและปลายปิดเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล ที่สำคัญผู้วิจัยจะต้องกำหนดหัวข้อของเรื่องที่จะถามให้รัดกุมและครอบคลุม

5.5 การใช้แบบสำรวจรายการ (Checklist) เพื่อให้การบันทึกพฤติกรรมมีความเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยอาจสร้างรายการแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้องกลุ่มเป้าหมาย แล้วใช้ประกอบการสังเกตโดยกา / หรือ X หน้าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นไปตามรายการที่มีอยู่

5.6 การบันทึกเสียง (Tape Recording) เป็นวิธีที่สะดวกและง่าย ข้อดี คือ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างละเอียด แต่ข้อด้อย คือ ไม่สามารถบันทึกกิจกรรมที่แสดงท่าทาง

5.7 การใช้วีดิทัศน์ (Video Tape Recorder) สามารถบันทึกพฤติกรรมได้ทุกขั้นตอนบันทึกได้ทั้งภาพและเสียงสามารถเห็นพฤติกรรมได้ทั้งหมดหรือเลือกบันทึกการประเด็นที่สนใจมีความเที่ยงตรงค่อนข้างสูง

5.8 การใช้แบบทดสอบ (Test) เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นการรวบรวมข้อมูลความสามารถทางด้านสมอง

ขั้นตอนผลการปฏิบัติ (Reflection) เป็นขั้นสุดท้ายของวงจรการทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาหรือสิ่งที่ เป็นข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องจะต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ ว่าสัมพันธ์กับสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมที่กำลังศึกษา โดยผ่านกระบวนการถกอภิปรายปัญหา การประเมินโดยกลุ่มจะทำให้ได้แนวทางของการพัฒนา ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและเป็นพื้นฐานข้อมูลที่จะเป็นแนวทางนำไปสู่การปรับปรุงและการวางแผนการปฏิบัติต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การตรวจสอบข้อมูลการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) คือ การตรวจสอบข้อมูลเรื่องเดียวกันจากแหล่งข้อมูลต่างกันตรวจสอบระหว่างทั้งคน (Man) เอกสารหลักฐาน (Documentary) และสภาพทั่วไป เพื่อทำการตรวจสอบว่าเมื่อแหล่งข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะยังคงเหมือนเดิมหรือไม่

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมส่วนใหญ่ลักษณะของข้อมูลเป็นความรู้สึกนึกคิดของผู้ให้ข้อมูลหรือเป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและจดบันทึก ซึ่งจะมีลักษณะเป็นการบรรยายบอกเล่าถึงพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างตรงไปตรงมา วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นการสร้างข้อสรุปจากการศึกษารูปแบบ แบบแผนข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาจึงต้องจัดหมวดหมู่ออกเป็นแฟ้มต่าง ๆ คณะผู้วิจัยจะร่วมกันพิจารณาศึกษาด้วยการอ่านหลาย ๆ ครั้ง เพื่อจัดระบบข้อมูลใหม่ แล้วพยายามตอบคำถามในสิ่งที่ต้องการจะศึกษา ซึ่งการตอบคำถามจะเป็นการตีความเพื่อหาความหมาย การแปลความหมายนั้นจะต้องตอบให้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นอะไรเป็นเหตุหรือปัจจัยของสิ่งที่เกิดขึ้น ถ้าหากเงื่อนไขนั้นยังคงอยู่สิ่งนั้นยังคงเกิดขึ้นหรือไม่หากข้อมูลที่ได้มาเป็นตัวเลขก็จะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติที่ง่าย ๆ และอธิบายความหมายอย่างง่าย ๆ ที่คนในชุมชนสามารถเข้าใจได้การวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ตลอดเวลาที่มีการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนเข้าร่วมโครงการ ทั้งหมด 87 คน โดยแบ่งออกเป็นเพศชายและหญิง โดยมีเพศหญิง มากกว่าคิดเป็นร้อยละ 50.6 และจะมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 14 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.4

จากการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการที่มีอายุต่างวัยกัน ต่างก็มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้นรู้จักกันมากขึ้น เด็กและเยาวชนกล้าแสดงออกมากขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็นแย้งต่างจากเพื่อน และสามารถเปิดใจและร่วมใจกันสามัคคีกันมากขึ้น

1. แนวทางการสร้างค่านิยมหรือการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีความผูกพันกับครอบครัว โรงเรียน และชุมชนของเด็กและเยาวชน

1.1. การสร้างค่านิยมหรือการปลูกฝังเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสำนึกรักบ้านเกิด พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้นำชุมชน ครู และผู้ปกครองมีความคิดเห็นตรงกันว่า เด็กและเยาวชนบ้านปะอ่าวต่างมีจุดเด่นเป็นของชุมชนและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น 1) เครื่องทองเหลือง 2) บุญบั้งไฟล้าน 3) การทอผ้าไหม และเสื่อไหมสีดำ 4) ถิ่นวัฒนธรรม ซึ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชนและมีความรักในบ้านเกิดของตนเอง จึงแสดงให้เห็นว่า เด็กและเยาวชน ตำบลปะอ่าว คือ ยุวชนอาสาเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง

1.2. การสร้างค่านิยมหรือการปลูกฝังเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในหลักคำสอนทางศาสนา พบว่า เด็กและเยาวชนมีความคิดเห็นตรงกันว่า การยึดมั่นในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เช่นการทำความดีตามคำสอนของพระพุทธศาสนา การละเว้นจากการทำชั่ว ละอายต่อบาป โดยชุมชนประอำนันั้นยังมีโครงการดี ๆ ก็คือ ถิ่นสายวัฒนธรรมซึ่งเป็นทีกล่าวถึงของคนในชุมชน ทั้งยังส่งเสริมให้คนในชุมชนได้เข้าวัดฟังธรรมหรือจัดกิจกรรมที่เป็นเครื่องหมายที่แสดงออกถึงความดี ทุก ๆ วันพระ เพราะถือว่าวัดเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชุมชนและพุทธศาสนิกชนที่สัจจรไปมา ซึ่งกลุ่มผู้นำชุมชน ครู และผู้ปกครอง อธิบายว่าเด็กและเยาวชนตำบลปะอ่าวได้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ก็คือ ถิ่นสายวัฒนธรรมซึ่งเป็นทีกล่าวถึงของคนในชุมชน ทั้งยังส่งเสริมให้คนในชุมชนได้เข้าวัดฟังธรรมหรือจัดกิจกรรมที่เป็นเครื่องหมายที่แสดงออกถึงความดี ทุก ๆ วันพระ เพราะถือว่าวัดเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชุมชน

1.3 การสร้างค่านิยมหรือการปลูกฝังเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับความพอเพียง พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนมีการส่งเสริมให้ปลูกผักสวนครัวตามรั้วบ้านเพื่อนำมารับประทาน และนำไปขาย และทางชุมชนได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ อยู่อย่างเรียบง่าย ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และในโรงเรียนยังมีโครงการเลี้ยงปลาเพื่อให้เด็กนักเรียนนำมาขายหารายได้ ซึ่งการส่งเสริมและสนับสนุนของผู้ใหญ่ในชุมชนให้มีการปลูกผักสวนครัวตามรั้วบ้านเพื่อนำมารับประทาน และนำไปขาย และทางชุมชนได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ อยู่อย่างเรียบง่าย ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และในโรงเรียนยังมีการสอนเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 การสร้างค่านิยมหรือการปลูกฝังเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะ รักสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนเสนอให้ติดป้ายในชุมชนทิ้งขยะให้ทุกคนทิ้งขยะให้เป็นที เพื่อสร้างภูมิทัศน์ที่ดีของชุมชน เป็นการสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนไปในตัว และกลุ่มผู้นำชุมชน ครู และผู้ปกครองเสนอว่า ควรมีการร่วมตัวกันทำความสะอาดชุมชน วัด โรงเรียน ในวันที่มีเวลาว่างร่วมกัน เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งยังร่วมกันปลูกป่าคืนสู่ชุมชนเพื่อทดแทนที่ตัดไป

2. แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เหมาะสม พบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้นำชุมชน ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นตรงกันว่า จุดเสี่ยงต่อการมั่วสุม ร้านค้า และบริการที่มีลักษณะส่งเสริมสิ่งชั่วร้ายเด็กและเยาวชน ซึ่งการลดจุดเสี่ยงที่สำคัญต่อการมั่วสุมต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด ร้านเกมส์ ในส่วนของร้านเกมส์ ให้กำหนดเวลาเปิด - ปิด อย่างชัดเจน โดยมีทางผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมดูแลในส่วนนี้ เพื่อไม่ให้เป็นที่มั่วสุมในเวลาว่างคืน และร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เพื่อให้เกรงกลัวต่อโทษและพิษของยาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

1. ผลักดันเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามช่วงวัยไว้ในแผนยุทธศาสตร์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน เพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามช่วงวัยในทุกมิติอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากโครงสร้างประชากรของเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง การลงทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญ เป็นการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป
2. ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อผลักดันเชิงนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนนำไปสู่การปฏิบัติ และบรรจุไว้ในแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชน
3. ผลักดันมาตรการการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปรับปรุงแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยเน้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามช่วงวัย เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการและกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้อย่างเหมาะสมตามช่วงวัย
4. ควรจัดตั้งงบประมาณรองรับแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามช่วงวัยเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนงานพัฒนาเด็กและเยาวชนตามช่วงวัยอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ควรจัดตั้งงบประมาณรองรับแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามช่วงวัยไว้
5. ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชน เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ คงประเสริฐอมร. (2548). *กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โกวิท พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- จุฑารัตน์ เอื้ออานวย. (2551). *สังคมวิทยา อาชญากรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี. (2554). *ทฤษฎีอาชญาวิทยาร่วมสมัยกับการวิจัยทางด้านอาชญาวิทยาในปัจจุบัน*. นนทบุรี: หินทรายการพิมพ์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทิววรรณ อายุวัฒน์, เลอพร มหิพันธุ์ และมานัส สมสวย. (2558). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเด็กและเยาวชน ชุมชนปะอ่าว ตำบลปะอ่าว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปริญญา สิงห์เรือง. (2551). *ชุมชนเข้มแข็ง : กรณีศึกษากันตอนหมู ตำบลขามเปี้ย อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี*. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์และการพัฒนา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สมบูรณ์ ธรรมลงกา. (2556). *รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย*. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. 15(2), 58.

Reference

- Kamonthip Kongpraserdamorn. (2005). *Community Learning Process for Sustainable Natural Resources and Mangrove Forest Development: Case Study of Bang Khun Sai Sub-district, Ban Laem District, Petchburi Province*. Doctoral Dissertation: Thammasart University,
- Kowit Puang-ngam. (2010). *Community and Local Self-Management*. Bangkok: Bapitakarn Printing.
- Jutarat Aueaumnuay. (2008). *Sociology and Criminology*. Bangkok: Chulalongkorn University Publisher
- Chankanit Kittaya Suriyamanee. (2011). *Contemporary Criminological Theory and Present Criminological Research*. Nonthaburi: Yin Yang Publishing.
- Tawinwadee Bureekul. (2009). *Public Participation in Public Policy Process*. Bangkok: Prapokklao Institution.
- Tiwawan ayuwet. Lerporn Mahiphun and manat somsuay. (2015). *A participatory action research for strengthening children and youth in pa-ow community pa-ow sub-district muang district ubon ratchathani province*, October
- Parinya Singharueng. (2008). *Strong Community: Case Study of Ban Don Moo, Kham Pia Sub-district, Trakanpuetpon District, Ubon Ratchathani Province*". Bachelor of Arts, Department of Sociology and Development, Faculty of Arts, Ubon Ratchathani University.
- Somboon Tumlangka. (2013). *Local Wisdom – Based Model to Build up Community Strength in Chiang Rai Provice*. Journal of Education Naresuan University.15(2), 58.